

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2012. gada 4. oktobrī*

Eiropas Savienības pilsoņu un to ģimenes locekļu tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā — Direktīva 2004/38/EK — 27. pants — Administratīvs pasākums, kas ietver aizliegumu izceļot no teritorijas privāto tiesību juridiskai personai neatmaksāta parāda dēļ — Tiesiskās drošības princips saistībā ar galīgiem administratīviem aktiem — Līdzvērtības un efektivitātes principi

Lieta C-249/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Administrativen sad Sofia-grad* (Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 9. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 19. maijā, tiesvedībā

Hristo Byankov

pret

Glaven sekretar na Ministerstvo na vatreshnite raboti .

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši U. Lehmušs [*U. Lohmus*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents), A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Eiropas Komisijas vārdā – *C. Tufvesson* un *V. Savov*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2012. gada 21. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LES 4. panta 3. punktu, lasot to kopā ar LESD 20. un 21. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 52. panta 1. punktu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/ (OV L 158, 77. lpp., un labojumi OV L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.), 27. panta 1. punktu un 31. panta 1. un 3. punktu.
- 2 Šis lūgums ir ticis iesniegts sakarā ar tiesvedību starp *H. Byankov* un *glaven sekretar na Ministerstvo na vatrešnite raboti* (Iekšlietu ministrijas galveno sekretāru) par atteikumu atsākt administratīvo procedūru un atcelt administratīvu aktu, kas ietver aizliegumu šai personai izceļot no teritorijas privāto tiesību [juridiskai] personai neatmaksāta parāda dēļ.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Direktīvas 2004/38 preambulas 31. apsvērumā ir paredzēts, ka tajā ir ievērotas pamattiesības un brīvības, un principi, kas jo īpaši ir atzīti Hartā.
- 4 Atbilstoši tās 3. panta 1. punktam Direktīvu 2004/38 piemēro visiem Savienības pilsoņiem, kas pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi, un uz viņu ģimenes locekļiem, kuri tos pavada vai pārceļas kopā ar tiem.
- 5 Šīs direktīvas 4. panta 1. punkts ir šāds:

“Neskarot noteikumus par ceļošanas dokumentiem, ko piemēro valstu robežkontrolei, visiem Savienības pilsoņiem ar derīgu personas apliecību vai pasi [...] ir tiesības izceļot no dalībvalsts teritorijas, lai ceļotu uz citu dalībvalsti.”
- 6 Minētās direktīvas VI nodaļā, kuras nosaukums ir “Ieceļošanas tiesību un uzturēšanās tiesību ierobežojumi sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ”, ietilpstošā 27. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Ievērojot šīs nodaļas noteikumus, dalībvalstis neatkarīgi no valstiskās piederības drīkst ierobežot Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu pārvietošanās un uzturēšanās brīvību sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ. Šādus apsvērumus neizmanto ekonomiskos nolūkos.

2. Pasākumi, ko veic sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, atbilst proporcionalitātes principam un pamatojas tikai uz attiecīgā indivīda personisko darbību. Iepriekšējas kriminālas sodāmības pašas par sevi nav pamatojums šādu pasākumu veikšanai.

Attiecīgā indivīda personiskajai darbībai jārada faktiski, attiecīgajā brīdī esoši un pietiekami nopietni draudi, kas skar vienu no sabiedrības pamatinteresēm. Nav pieņemami apsvērumi, kas atdalīti no konkrētā gadījuma iezīmēm vai pamatojas uz vispārējas profilakses apsvērumiem.”

- 7 Tajā pašā nodaļā ietilpst Direktīvas 2004/38 31. pants, kura nosaukums ir “Procesuālās garantijas” un kurā ir noteikts:

“1. Uzņēmējā dalībvalstī attiecīgajām personām jābūt piekļuvei juridiskajām un vajadzības gadījumā administratīvajām pārsūdzības procedūrām, lai pārsūdzētu vai pieprasītu izskatīt tiesā jebkādu lēmumu, kas pieņemts pret šīm personām sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ.

[..]

3. Pārsūdzības procedūrās tiek pārbaudīta lēmuma likumība, kā arī fakti un apstākļi, ar kuriem pamatots ierosinātais pasākums. Tām jānodrošina, ka lēmums nav nesamērīgs [..]

[..]”

- 8 Šis direktīvas 32. panta 1. punkts, kurš arī iekļauts minētajā VI nodaļā, ir šāds:

“Personas, kuras sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ ir izraidītas no valsts, pēc pienācīga laikposma, ņemot vērā apstākļus, un visādā ziņā pēc trīs gadiem no tā galīgā izbraukšanas rīkojuma izpildes, kas bijis spēkā un pieņemts saskaņā Kopienas ar tiesību aktiem, var iesniegt pieteikumu par izbraukšanas rīkojuma atcelšanu, izvirzot argumentus, lai konstatētu, ka ir būtiski mainījušies apstākļi, ar kuriem ir attaisnots lēmums par izbraukšanas rīkojumu.

Attiecīgā dalībvalsts pieņem lēmumu par šo pieteikumu sešu mēnešu laikā no tā iesniegšanas.”

Bulgārijas tiesiskais regulējums

- 9 Likuma par Bulgārijas personas dokumentiem (*Zakon za bulgarskite litschni dokumenti*, 1998. gada 31. augusta DV Nr. 93; turpmāk tekstā – “ZBLD”) 23. panta 2. punktā – tobrīd spēkā esošajā redakcijā – ir noteikts, ka “īkvienam Bulgārijas pilsonim ir tiesības izceļot no valsts ar personas apliecību un tajā ar šo apliecību atgriezties, šķērsojot Bulgārijas Republikas un Eiropas Savienības dalībvalstu iekšējās robežas, kā arī starptautiskajos nolīgumos paredzētās robežas”.
- 10 Minētā 23. panta 3. punktā ir precizēts, ka “2. punktā paredzētās tiesības ir neierobežotas, ja vien likumā nav paredzēts citādi ar mērķi aizsargāt valsts drošību, sabiedrisko kārtību vai sabiedrības veselību, vai citu pilsoņu tiesības un brīvības”.
- 11 ZBLD 76. panta 3. punktā ir noteikts šādi:

“Var neatļaut izceļot no valsts teritorijas un neizdot pasi vai to aizvietojošu dokumentu:

[..]

3. [..] personām, kam ir būtiski naudas parādi Bulgārijas vai ārvalstu fiziskām vai juridiskām personām, kas ir konstatēti tiesā, izņemot gadījumu, kad viņu personiskais īpašums sedz parādu vai arī viņi sniedz atbilstošu nodrošinājumu.”

- 12 Atbilstoši ZBLD papildu noteikumiem summa, kas pārsniedz BGN 5000 ir uzskatāma par “būtisku” ZBLD 76. panta 3. punkta izpratnē.

- 13 Pēdējo minēto normu atcēla ar 62. panta 3. punktu Likumā par grozījumiem un papildinājumiem Likumā par Bulgārijas personas dokumentiem (2009. gada 16. oktobra *DV* Nr. 82), kurš stājās spēkā 2009. gada 20. oktobrī. Tomēr Bulgārijas likumdevējs pats netika paredzējis administratīvo piespiedu pasākumu, kas pieņemti, pamatojoties uz *ZBLD* 76. panta 3. punktu, atcelšanu.
- 14 Administratīvā procesa kodeksa (*Administrativnoprotsesualen kodeks*; turpmāk tekstā – “*APK*”) 99. pantā, kas ietverts šī kodeksa 7. nodaļā ar nosaukumu “Administratīvo aktu izdošanas procedūru atsākšana”, ir noteikts šādi:
- “Turpmāk uzskaitītos gadījumos individuālu vai vispārīgu galīgu administratīvu aktu, kas nav ticis pārsūdzēts tiesā, var atcelt vai grozīt tieši augstākstāvoša administratīvā iestāde un, ja par aktu nevar iesniegt administratīvu sūdzību, iestāde, kura to ir izdevusi, ja:
1. ir būtiski pārkāpts kāds no tā likumības nosacījumiem;
- [..]
7. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ar spriedumu ir konstatējusi [Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā] pārkāpumu.”
- 15 Atbilstoši iesniedzējtiesas lēmumā teiktajam *APK* 99. panta 1. punkts administratīvajai iestādei piešķir tiesības atcelt galīgu administratīvu aktu, ja būtiski ir pārkāpts kāds no tā likumības nosacījumiem. Tomēr saskaņā ar *APK* 100. pantu un 102. panta 1. punktu šīs tiesības var īstenot tikai mēneša laikā, skaitot no attiecīgā akta pieņemšanas datuma un pēc iestādes, kas šo aktu pieņēmusi, attiecīgā prokurora vai ombuda iniciatīvas.
- 16 Turpretim *APK* 102. panta 2. punktā gadījumos, kas minēti šī kodeksa 99. panta 7. punktā, ir paredzēts, ka procedūru var atsākt pēc administratīvā pasākuma adresāta ierosmes, ja šis akts, par ko nav celta prasība tiesā, ir kļuvis galīgs.
- 17 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka šāda pasākuma adresāts lūgumu par procedūras atsākšanu var iesniegt arī *APK* 99. panta 2.–6. punktā minētajos gadījumos.
- 18 No minētā lēmuma vēl izriet, ka *APK* 99. panta 2. punktā ir īpaši paredzēts gadījums, kad ir jauni rakstveida pierādījumi.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 19 Ar Iekšlietu ministrijas reģionālās pārvaldes direktora 2007. gada 17. aprīļa rīkojumu (turpmāk tekstā – “2007. gada rīkojums”), pamatojoties uz tobrīd spēkā esošo *ZBLD* 76. panta 3. punktu, attiecībā uz Bulgārijas pilsoni *H. Byankov* tika piemērots administratīvs piespiedu pasākums par aizliegumu izceļot no Bulgārijas teritorijas un izsniegt viņam pasi vai līdzvērtīgus personas dokumentus (turpmāk tekstā – “pamata lietas aizliegums izceļot”).
- 20 2007. gada rīkojums tika pieņemts pēc tiesu izpildītāja lūguma sakarā ar parādu Bulgārijas privāttiesību juridiskai personai. Šajā rīkojumā ir norādīts, ka minētais parāds BGN 200 000 apmērā, pieskaitot procentus, ir “būtisks” *ZBLD* papildnoteikumam izpratnē un ka *H. Byankov* nav sniedzis pietiekamu nodrošinājumu.
- 21 Minētais rīkojums tiesā nav ticis apstrīdēts un ir kļuvis galīgs.

- 22 2010. gada 6. jūlijā, proti, trīs gadus pēc 2007. gada rīkojuma pieņemšanas, *H. Byankov* lūdza atcelt pamata lietas aizliegumu izceļot, norādot uz savu Savienības pilsoņa statusu un tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties Savienības teritorijā. *H. Byankov* atsaucās arī uz Direktīvas 2004/38 27. panta 1. punktu, uz 2008. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-33/07 *Jipa* (Krājums, I-5157. lpp.), kā arī uz *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) 2010. gada 24. marta spriedumu lietā Nr. 3909. Viņš norādīja, ka ierobežojošais pasākums, ko var pieņemt pamatojoties, uz ZBLD 76. panta 3. punktu, neietilpstot jēdzienā “sabiedriskā kārtība”.
- 23 *Glaven sekretar na Ministerstvoto na vatreshnite raboti* [Iekšlietu ministrijas ģenerālsekretārs], kuram tika nodots *H. Byankov* pieprasījums, to atbilstoši APK 99. pantā paredzētajai procedūrai pārbaudīja kā lūgumu atcelt galīgu administratīvu aktu.
- 24 Ar 2010. gada 20. jūlija rīkojumu šis pieprasījums tika noraidīts, pamatojot, ka neesot izpildīti APK 99. pantā paredzētie juridiskie nosacījumi “nostiprināta administratīvā akta” atcelšanai. Faktiski netika konstatēts neviens no APK 99. panta 2.–7. punktā paredzētajiem atcelšanas iemesliem – gadījumiem, kad privātpersonai būtu tiesības iesniegt pieteikumu par procedūras uzsākšanu. It īpaši tāpēc, ka iepriekš šī sprieduma 22. punktā minētais *Varhoven administrativen sad* spriedums esot bijis attiecībā uz citu personu, nevis *H. Byankov*, tas neesot uzskatāms par jaunu rakstveida pierādījumu APK 99. panta 2. punkta izpratnē. Turklāt neesot konstatēts APK 99. panta 1. punktā paredzētais atcelšanas iemesls – paredzētajā termiņā neviena persona, kurai to ir tiesības darīt, neesot iesniegusi attiecīgu pieprasījumu.
- 25 *H. Byankov* iesniedzējtiesā cēla prasību atcelt 2010. gada 20. jūlija rīkojumu un apmierināt viņa lūgumu atcelt 2007. gada rīkojumu.
- 26 Atbildētājs pamata lietā lūdz *H. Byankov* prasību noraidīt, atsaucoties uz pamatlietā aplūkojamā izceļošanas aizlieguma likumību.
- 27 Iesniedzējtiesa norāda, ka 2007. gada rīkojumā nav minēts neviens sabiedriskās kārtības, sabiedrības drošības vai sabiedrības veselības apsvērums un tajā nav arī nedz *H. Byankov* personiskās rīcības vērtējuma, nedz arī norādīti iemesli, kas pierādītu, ka pamatlietā aplūkojamā izceļošanas aizlieguma īstenošana veicinātu attiecīgo naudas summu samaksu.
- 28 Šādos apstākļos *Administrativen sad Sofia-grad* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai, ievērojot pamatlietas faktus, lojālas sadarbības princips prasa atbilstoši Līguma par Eiropas Savienību 4. panta 3. punktam saistībā ar LESD 20. un 21. punktu, lai tāda dalībvalsts tiesību norma, kāda tiek aplūkota pamatlietā – saskaņā ar kuru ir pieļaujama spēkā esoša administratīva akta atcelšana, lai izbeigtu pamattiesību pārkāpumu, kas konstatēts ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumu un kas vienlaikus tiek atzīts arī Eiropas Savienības tiesībās, kā, piemēram, dalībvalstu pilsoņu brīvas pārvietošanās tiesības, – tiktu piemērota arī attiecībā uz Savienības tiesību normu par minēto tiesību īstenošanas ierobežojumiem interpretāciju, kas ir izdarīta ar [...] Tiesas nolēmumu, ja tiesību pārkāpuma izbeigšanai ir jāatceļ administratīvais akts?
- 2) Vai no Direktīvas 2004/38 31. panta 1. un 3. punkta izriet, ka tad, ja dalībvalsts valsts tiesībās ir paredzējusi administratīva akta pārbaudes procedūru, kas ierobežo šīs direktīvas 4. panta 1. punktā noteiktās tiesības, kompetentajai pārvaldes iestādei pēc tā adresāta pieprasījuma ir pienākums to pārbaudīt un novērtēt tā tiesiskumu, ņemot vērā arī [...] Tiesas judikatūru par piemērojamo Savienības tiesību normu interpretāciju, kurās ir regulēti šo tiesību īstenošanas nosacījumi un ierobežojumi, lai nodrošinātu, ka noteiktais tiesību ierobežojums lēmuma par pārbaudi pieņemšanas brīdī nebūtu nesamērīgs, ja administratīvais akts par ierobežojuma noteikšanu šajā brīdī jau ir kļuvis galīgs?

- 3) Vai [...] Hartas 52. panta 1. punkta otrajā teikumā vai attiecīgi [...] Direktīvas 2004/38 [...] 27. panta 1. punktā ir atļauts, ka tiek piemērota valsts tiesību norma, kurā ir paredzēts Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonim noteikt pārvietošanās brīvības ierobežojumu Eiropas Savienībā tikai tādēļ, ka pastāv noteikta, likumā paredzētu summu pārsniedzīga, nenodrošināta saistība pret privātpersonu, proti, komercsabiedrību, sakarā ar notiekošu izpildes tiesvedību prasījuma piedziņai, neņemot vērā Savienības tiesībās paredzēto iespēju, ka citas dalībvalsts iestāde piedzen prasījumu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par trešo jautājumu

- 29 Ar trešo jautājumu, kurš jāpārbauda vispirms, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Savienības tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka tām pretrunā ir tāda valsts tiesību normas piemērošana, kurā ir paredzēts dalībvalsts pilsonim noteikt pārvietošanās brīvības ierobežojumu Savienībā tikai tādēļ, ka pastāv noteikta, likumā paredzētu summu pārsniedzīga, nenodrošināta saistība pret prītvāttiesību juridisko personu.
- 30 Šajā sakarā vispirms ir jānorāda, ka tāda situācija, kādā atrodas *H. Byankov*, kad viņš nevar no vienas dalībvalsts, kuras pilsonis viņš ir, doties uz citu dalībvalsti, ir attiecināma uz brīvību pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ko piešķir Savienības pilsoņa statuss (skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Jipa*, 17. punkts; 2011. gada 17. novembra spriedumu lietā *C-430/10 Gaydarov*, Krājums, I-11637. lpp., 24.–27. punkts, un lietā *C-434/10 Aladzhov*, Krājums, I-11659. lpp., 24.–27. punkts).
- 31 No tiesas judikatūras izriet, ka minētās tiesības brīvi pārvietoties ietver gan Savienības pilsoņu tiesības ieceļot dalībvalstī, kas nav viņu izcelsmes dalībvalsts, gan tiesības izceļot no tās. Kā Tiesai jau ir bijusi iespēja to uzsvērt, LES garantētās pamatbrīvības būtu bezjēdzīgas, ja izcelsmes dalībvalsts bez pienācīga pamatojuma varētu aizliegt saviem pilsoņiem izceļot no tās teritorijas, lai ieceļotu citas dalībvalsts teritorijā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jipa*, 18. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Direktīvas 2004/38 4. panta 1. punktā turklāt, neizvirzot prasību par minēto pārvietošanās un uzturēšanās tiesību izmantošanu, skaidri ir noteikts, ka visiem Savienības pilsoņiem ar derīgu personas apliecību vai pasi ir tiesības izceļot no dalībvalsts teritorijas, lai ceļotu uz citu dalībvalsti.
- 33 Šajā ziņā nav nozīmes iesniedzējtiesas lēmumā uzsvērtajiem faktiem, ka *ZBLD* 76. panta 3. punkts, kas stājās spēkā pirms Bulgārijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai, nav paredzēts Savienības tiesību transponēšanai vai ka Direktīvas 2004/38 27. pants Bulgārijas tiesībās ir ticis transponēts tikai attiecībā uz citu dalībvalstu, nevis Bulgārijas Republikas, pilsoņiem (par pēdējo skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Aladzhov*, 31. un 32. punkts).
- 34 Šādos apstākļos ir jāatgādina, ka Savienības pilsoņu tiesības uz brīvu pārvietošanos nav beznosacījuma, bet Līgumā, kā arī tā piemērošanai pieņemtajos noteikumos šīm tiesībām var būt noteikti ierobežojumi un nosacījumi (skat. tostarp iepriekš minētos spriedumus lietās *Jipa*, 21. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *Aladzhov*, 28. punkts).
- 35 Šie ierobežojumi un nosacījumi it īpaši izriet no Direktīvas 2004/38 27. panta 1. punkta, atbilstoši kuram dalībvalstīm ir ļauts ierobežot Savienības pilsoņu vai viņu ģimenes locekļu pārvietošanās brīvību sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai sabiedrības veselības apsvērumu dēļ. Saskaņā ar šo pašu tiesību normu šādus apsvērumus tomēr nedrīkst izmantot “ekonomiskos nolūkos” (iepriekš minētais spriedums lietā *Aladzhov*, 29. punkts).

- 36 Tādējādi, lai tāds pasākums, kāds piemērots *H. Byankov*, būtu atbilstīgs Savienības tiesībām, tostarp ir jākonstatē, ka tas ir noteikts kāda no Direktīvas 2004/38 27. panta 1. punktā minētā apsvēruma dēļ un ar nosacījumu, ka šie apsvērumi netiek izmantoti ekonomiskos nolūkos.
- 37 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un trešā prejudiciālā jautājuma teksta izriet, ka vienīgais pamata lietā aplūkotā administratīvā pasākuma pamats ir atkārtots konstatējums par viņa parādu attiecībā pret privāttiesību juridisku personu un parādnieka nespēju sniegt atbilstošu parāda nodrošinājumu. Sabiedriskā kārtība, sabiedrības drošība vai sabiedrības veselība nav minētas.
- 38 Šajā aspektā iesniedzējtiesa norāda uz iespēju, ka *ZBLD* 76. panta 3. punkta un tādējādi arī pamatlietā aplūkojamā izceļošanas aizlieguma mērķis būtu kreditoru interešu aizsardzība.
- 39 Pat pieņemot, ka šāda mērķa pamatā ir zināma ideja par sabiedriskās kārtības saglabāšanu, tomēr no iesniedzējtiesas rīkojuma neizriet, ka minētā pamatlietā aplūkojamā izceļošanas aizlieguma mērķa īstenošana nav tikai ekonomiska prasība. Direktīvas 2004/38 27. panta 1. punktā ir skaidri izslēgta iespēja, ka dalībvalsts ekonomiskiem mērķiem varētu atsaukties uz sabiedriskās kārtības apsvērumiem.
- 40 Arī no Tiesas judikatūras izriet, ka atsaukšanās uz sabiedriskās kārtības jēdzienu katrā ziņā nozīmē, ka papildus sabiedriskiem traucējumiem, ko rada jebkurš likumpārkāpums, pastāv faktiski, attiecīgajā brīdī esošs un pietiekami nopietns apdraudējums, kas skar kādu no sabiedrības pamatinteresēm (skat. tostarp iepriekš minētos spriedumus lietās *Jipa*, 23. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī *Gaydarov*, 33. punkts).
- 41 Šādā kontekstā atkāpes no personu brīvas pārvietošanās principa, uz kurām var atsaukties dalībvalstis, it īpaši nozīmē – kā tas uzsvērts Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punktā –, ka, lai pasākumi, ko veic sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumu dēļ, būtu pamatoti, tiem ir jābūt pamatotiem tikai ar attiecīgā indivīda personisko rīcību un nav pieņemami apsvērumi, kas atdalīti no konkrētā gadījuma iezīmēm vai pamatojas uz vispārējas profilakses apsvērumiem (iepriekš minētie spriedumi lietās *Jipa*, 24. punkts, un *Gaydarov*, 34. punkts).
- 42 Katrā ziņā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka 2007. gada rīkojumā nav nekāda vērtējuma tieši saistībā ar *H. Byankov* rīcību vai draudu reālo, patieso un nopietno raksturu attiecībā pret minēto bulgāru sabiedrību, kura lietas dokumentos nekādi nav definēta.
- 43 Turklāt no Direktīvas 2004/38 27. panta 2. punkta, kā arī Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka pasākums, ar kuru ir ierobežotas tiesības brīvi pārvietoties, var tikt pamatots tikai tad, ja tas ir atbilstošs sasniedzamā mērķa īstenošanai un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams tā sasniegšanai, un ir ievērots samērīguma princips (šajā ziņā tostarp skat. iepriekš minētos spriedumus lietās *Jipa*, 29. punkts, un *Gaydarov*, 40. punkts).
- 44 Šajā kontekstā ir jānorāda, ka, pirmkārt, ja vien summa netiek samaksāta vai netiek sniegta atbilstoša garantija, pamatlietā aplūkojamais izceļošanas aizliegums ir absolūts, proti, tam nav izņēmumu, ierobežojuma laikā vai iespējas periodiski pārbaudīt tā pamatā esošos faktus vai tiesiskos apstākļus. Tādējādi, kamēr vien šis aizliegums nav atcelts, tā tiesiskās sekas attiecībā uz tādu personu kā *H. Byankov* pastāvīgi atjaunojas un tās var ilgt mūžīgi.
- 45 Otrkārt, Savienības tiesībās ir tiesību normas kreditoru tiesību aizsardzībai, nenosakot ierobežojumus parādnieku pārvietošanās brīvībai. Piemēram, atliek minēt Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.), uz kuru jau ir atsaukusies arī iesniedzējtiesa pati.

- 46 No tā izriet, ka – pretēji iesniedzējtiesas paustajām bažām – nevar uzskatīt, ka Direktīvas 2004/38 27. panta 1. punktā ietvertā aizlieguma izmantot atkāpes ekonomiskiem mērķiem, Savienības tiesību sistēma negarantē tādu citu personu tiesību, šajā gadījumā – kreditoru tiesību, aizsardzības līmeni, kas būtu pielīdzināms vismaz Eiropas Cilvēktiesību un Pamatbrīvību aizsardzības konvencijā paredzētajam.
- 47 Turklāt, kā būtībā jau norādījusi iesniedzējtiesa, no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka tādi pasākumi kā pamata lietā aplūkojamais izceļošanas aizliegums, kuri ietekmē personas tiesības izbraukt no savas valsts, it īpaši ir regulāri jāpārbauda, pretējā gadījumā tos var uzskatīt par “nesamērīgiem” jau pieminētas judikatūras izpratnē (skat. tostarp Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009. gada 2. jūlija spriedumu lietā Nr. 50/02 *Ignatov* pret Bulgāriju, 37. punkts, un 2009. gada 26. novembra spriedumu lietā Nr. 34383/03 *Gochev* pret Bulgāriju, 55.–57. punkts).
- 48 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka tām ir pretrunā tādas valsts tiesību normas piemērošana, kurā paredzēts dalībvalsts pilsoņa tiesību brīvi pārvietoties Savienības teritorijā ierobežojums tikai tādēļ, ka šis pilsonis privāttiesību juridiskai personai ir parādā summu, kura pārsniedz likumā noteiktu apmēru un par kuru tas nav iesniedzis nodrošinājumu.

Par pirmo un otro jautājumu

Ievada apsvērumi

- 49 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka iesniedzējtiesai ir jāizskata prasība par administratīva lēmuma, ar ko noraidīts *H. Byankov* lūgums atkārtoti sākt administratīvo procedūru, kuras rezultātā pieņemts 2007. gada rīkojums, atcelšanu tā iespējamās nesaderības dēļ ar Savienības tiesībām.
- 50 Šajā ziņā iesniedzējtiesa pirmā jautājuma ietvaros pauž šaubas par saskaņu, pirmkārt, tiesiskās drošības principu saistībā ar aktu, kas ieguvis galīgu spēku, un, otrkārt, lietas dalībniekiem Savienības tiesībās piešķirto tiesību efektīvas aizsardzības tiesā principu. Šī tiesa it īpaši ņem vērā 2004. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-453/00 *Kühne & Heitz (Recueil, I-837. lpp.)* un daļu šajā jautājumā pieejamās judikatūras. Šķiet, tā no minētā ir izdarījusi secinājumu, ka efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips būtībā vienmēr ir ierobežots, kad tam pretstata “valsts tiesību normas, kurās ietverts tiesiskās drošības princips attiecībā uz administratīvajiem aktiem”.
- 51 Šajā gadījumā tomēr nav jāpauž nostāja par iesniedzējtiesas nolēmumā izklāstītajiem notikumiem šajā ziņā. Būtībā pietiek atgādināt, ka, tā kā 2007. gada rīkojums ir ieguvis galīgu spēku, turklāt tas nav ticis apstrīdēts tiesā, iepriekš minētais spriedums lietā *Kühne&Heitz* nav tieši piemērojams, lai noteiktu, vai tādā situācijā kā pamata lietā pārvaldes iestādei ir jāatsāk administratīvā procedūra, lai atceltu tādu administratīvo aktu, kāds ir 2007. gada rīkojums (pēc analogijas skat. 2006. gada 19. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-392/04 un C-422/04 *i-21 Germany* un *Arcor*, Krājums, I-8559. lpp., 53. un 54. punkts).
- 52 Arī šī sprieduma 49. punktā izklāstītā sakarā ir jānorāda, ka ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2004/38 31. pants var būt pamats pienākumam pārskatīt administratīvu lēmumu tādā situācijā, kāda ir pamata lietā.
- 53 Minētajā 31. pantā tostarp ir paredzēts Savienības pilsoņiem un to ģimenes locekļiem nodrošināt piekļuvi juridiskajām un vajadzības gadījumā administratīvajām pārsūdzības procedūrām, lai pārsūdzētu lēmumus, kas ierobežo to tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā.

- 54 Šo 31. pantā minēto procesuālo garantiju būtība ir to piemērošana attiecīgo ierobežojošo pasākumu pieņemšanas brīdī.
- 55 Pamata lietā nav apstrīdēts, ka 2007. gada rīkojuma pieņemšanas brīdī *H. Byankov* rīcībā bija tiesību aizsardzības līdzekļi, lai pamatlietā aplūkojamo izceļošanas aizliegumu atbilstošā gadījumā pārsūdzētu tiesā. Nešaubīgi ir arī tas, ka *H. Byankov* 2007. gada rīkojuma pieņemšanas brīdī prasību par šo rīkojumu necēla, tāpēc minētais rīkojums kļuva galīgs.
- 56 No tā izriet, ka Direktīvas 2004/38 31. pants nav piemērojams tādos tiesiskos apstākļos, kādus otrajā jautājumā ir aprakstījusi iesniedzējtiesa.
- 57 Ar LESD 267. pantu ieviestajā valsts tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā Tiesai jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai atrisināt strīdu, kuru izskata valsts tiesa. Saistībā ar to, ja nepieciešams, Tiesai ir jāpārformulē tai uzdotie jautājumi. (skat. tostarp 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-334/95 *Krüger, Recueil*, I-4517. lpp., 22. un 23. punkts, kā arī 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-243/09 *Fuß*, Krājums, I-9849. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 58 Lai to īstenotu, Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas un tostarp no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu pamatojuma ir tiesības izdalīt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā pamata lietas priekšmetu (šajā ziņā skat. it īpaši 1978. gada 29. novembra spriedumu lietā 83/78 *Redmond, Recueil*, 2347. lpp., 26. punkts; 2003. gada 23. oktobra spriedumu lietā C-56/01 *Inizan*, Krājums, I-12403. lpp., 34. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Fuß*, 40. punkts).
- 59 Šajā ziņā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka administratīvā procedūra, kuras noslēgumā tika pieņemts galīgais individuālais administratīvais akts, par kuru nav tikusi celta prasība tiesā, *APK* 99. pantā izsmēloši uzskaitītajos septiņos gadījumos ārkārtas gadījumā var tikt atsākta, lai šo aktu atceltu vai grozītu.
- 60 Turklāt, kā izriet arī no šī sprieduma 15., 23. un 24. punkta, *H. Byankov* lūgums atsākt administratīvo procedūru, lai atceltu pamata lietā aplūkoto aizliegumu izceļot no valsts teritorijas, tika noraidīts, jo neesot tikuši izpildīti *APK* 99. panta piemērošanas nosacījumi. Īpaši attiecībā uz šī pamata pirmo punktu jānorāda, ka mēneša laikā kopš 2007. gada rīkojuma pieņemšanas uz to pilnvarota persona – proti, šo rīkojumu izdevusi administratīvā iestāde, ombuds vai attiecīgā gadījumā atbildīgais prokurors – nebija iesniegusi lūgumu atsākt administratīvo procedūru.
- 61 Tādēļ, kā būtībā jau tika paudusi iesniedzējtiesa, ja vien nav samaksāta attiecīgā summa vai sniegts atbilstošs nodrošinājums, šobrīd no Bulgārijas tiesībām *H. Byankov* neizriet neviena iespēja atkārtoti pārbaudīt viņam piemērotā izceļošanas aizlieguma faktiskos un juridiskos apstākļus, neatkarīgi no fakta – kā izriet arī no atbildes uz trešo jautājumu un kas turklāt ir pieļauts arī iesniedzējtiesas nolēmumā –, ka šāds aizliegums ir skaidrā pretrunā Savienības tiesībām, īpaši Direktīvas 2004/38 27. pantam.
- 62 Turklāt attiecīgās Bulgārijas pārvaldes iestādes, kurām ir jāievēro Savienības tiesību pārākuma princips (šajā ziņā skat. īpaši 2010. gada 12. janvāra spriedumu lietā C-341/08 *Petersen*, Krājums, I-47. lpp., 80. punkts un tajā minētā judikatūra), atbilstoši iesniedzējtiesas interpretācijai, ko tā piešķirusi pamata lietā aplūkojamajam tiesiskajam regulējumam, vairs nevar izmantot iespēju atkārtoti pārbaudīt *H. Byankov* lietu, īpaši ņemot vērā no iepriekš minētajiem spriedumiem lietās *Jipa*, *Gaydarov* un *Aladzhov* izrietošo informāciju. Šo iespēju var izmantot tikai mēneša laikā no attiecīgā akta pieņemšanas dienas.
- 63 No Tiesas judikatūras izriet, ka LESD 21. panta 1. punkta noteikumi indivīdiem piešķir tiesības, uz kurām tie var atsaukties tiesā un kuras valsts tiesām ir jāaizsargā (skat. it īpaši 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā C-413/99 *Baumbast* un *R*, *Recueil*, I-7091. lpp., 84.-86. punkts).

- 64 Turklāt, ņemot vērā it īpaši LES 4. panta 3. punktā ietverto lojālas sadarbības principu, visām dalībvalstu iestādēm, tostarp pārvaldes un tiesu iestādēm, ir jānodrošina Savienības tiesību normu ievērošana savu kompetenču ietvaros (šajā ziņā skat. 2010. gada 13. aprīļa spriedumu lietā *C-91/08 Wall*, Krājums, I-2815. lpp., 69. punkts).
- 65 Tātad šajā gadījumā runa ir par to, vai, lai saglabātu lietas dalībniekiem Savienības tiesībās paredzētās tiesības, valsts tiesai, kurai jāizskata tāda lieta, kāda ir *H. Byankov* lieta, ņemot vērā LES 4. panta 3. punktu (šajā ziņā skat. 2007. gada 13. marta spriedumu lietā *C-432/05 Unibet*, Krājums, I-2271. lpp., 38. punkts un tajā minētā judikatūra), ir jāatzīst pārvaldes iestādes pienākums pārskatīt un attiecīgā gadījumā atcelt tādu aizliegumu izceļot no valsts, kāds ir pamata lietā (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *i-21 Germany* un *Arcor*, 55. un 56. punkts).
- 66 Šādos apstākļos pirmais un otrais jautājums ir jāizprot tādējādi, ka ar tiem būtībā ir jānoskaidro, vai tādos apstākļos kā pamata lietā Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram administratīvo procedūru, kuras rezultātā pieņemts tāds aizliegums atstāt valsts teritoriju, kāds aplūkojams pamata lietā, kurš kļuvis galīgs un par kuru nav celta prasība tiesā sakarā ar to, ka šis aizliegums acīmredzami ir pretrunā ar Savienības tiesībām, atsākt var tikai *APK 99. pantā* izsmēļoši uzskaitītajos gadījumos, lai gan ir apstākļi, ka aizlieguma juridiskās sekas joprojām īstenojas attiecībā uz tā adresātu.

Par pirmo un otro pārformulēto jautājumu

- 67 Tiesa, ka no šī sprieduma 30.–32. un 36. punkta izriet, ka Savienības likumdevēja Direktīvas 2004/38 32. pantā paredzētās garantijas ir attiecināmas uz Savienības pilsoņiem piemērotiem aizliegumiem izceļot no dalībvalsts teritorijas.
- 68 Katrā ziņā, lai minētajā 32. pantā paredzētajā gadījumā būtu iespējams izmantot pārskatīšanas iespēju, tostarp ir jākonstatē, ka attiecīgais pasākums ir bijis “spēkā un pieņemts saskaņā [Savienības] ar tiesību aktiem”. Kā izriet no atbildes uz trešo jautājumu, tāds akts kā 2007. gada rīkojums nav par šādu uzskatāms. Šī iemesla dēļ jāatzīst, ka Direktīvas 2004/38 32. pants pamata lietā nav piemērojams.
- 69 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, ja nav Savienības tiesiskā regulējuma attiecīgajā jomā, atbilstoši dalībvalstu procesuālās autonomijas principam katras dalībvalsts iekšējā tiesību sistēmā ir jāneregulē pārsūdzības iespējas, lai nodrošinātu to tiesību aizsardzību, kas attiecīgajām personām pienākas atbilstoši Savienības tiesībām (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Wall*, 63. punkts), tomēr ar nosacījumu, ka noteikumi nav nelabvēlīgāki par tiem, kuros reglamentētas līdzīgas situācijas valsts tiesībās (līdzvērtības princips), un ka tie nepadara praktiski neiespējamu vai ārkārtīgi sarežģītu ar Savienības tiesisko kārtību piešķirto tiesību izmantošanu (efektivitātes princips) (skat. it īpaši 1995. gada 14. decembra spriedumu lietā *C-312/93 Peterbroeck, Recueil*, I-4599. lpp., 12. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *i-21 Germany* un *Arcor*, 57. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2012. gada 12. jūlija spriedumu lietā *C-378/10 VALE Építési*, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 70 Attiecībā uz līdzvērtības principu ir jāatzīmē, ka atbilstoši tam visiem noteikumiem, kas piemērojami prasībām, ieskaitot paredzētos termiņus, ir jābūt piemērojamiem neatkarīgi no tā, vai prasības ir pamatotas ar Savienības tiesību pārkāpumu vai arī ar valsts tiesību neievērošanu (skat. tostarp 2009. gada 29. oktobra spriedumu lietā *C-63/08 Pontin*, Krājums, I-10467. lpp., 45. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2012. gada 19. jūlija spriedumu lietā *C-591/10 Littlewoods Retail* u.c., 31. punkts).
- 71 Šajā ziņā iesniedzējtiesa nav bildusi par iespēju, ka *APK 99. panta* īstenošanas noteikumi var atšķirties atkarībā no tā, vai galīgā administratīvā akta nelikumības pamatojums ir saistīts ar Savienības tiesību pārkāpumu vai valsts tiesību normas pārkāpumu.

- 72 Izskatāmajā lietā svarīgāks ir jautājums, vai tāds valsts tiesiskais regulējums, kādu ir aprakstījuši iesniedzējtiesa, ir saderīgs ar efektivitātes principu, kā arī lojālas sadarbības principu.
- 73 No vienas puses, atbilstoši šādam tiesiskajam regulējumam aizliegumu izceļot no valsts adresātiem tādās situācijās, kādā atrodas *H. Byankov*, ja vien tie nesamaksās attiecīgās summas vai nesniegs atbilstošu nodrošinājumu, nekad nebūs iespējas lūgt pārskatīt to lietas, turklāt neraugoties uz tiem piemēroto beztermiņa izceļošanas aizliegumu acīmredzamu prettiesiskumu.
- 74 No otras puses, kā izriet no šī sprieduma 13. un 15. punkta, ja, pamatojoties uz *ZBLD* 76. panta 3. punktu, piemērotie izceļošanas aizliegumi nav atcelti pēc iestādes pašas iniciatīvas un turklāt viena mēneša termiņā atbilstoši *APK* 99. panta 1. punktam, pēc, piemēram, iepriekš minētā sprieduma lietā *Jipa*, attiecīgās pārvaldes iestādes nevar ļaut uzsākt pārskatīšanu tādā situācijā, kāda ir pamata lietā, pat ja neatbilstība Savienības tiesībām ir apstiprināta Tiesas judikatūrā.
- 75 No Tiesas judikatūras izriet, ka gadījumi, kad rodas jautājums par to, vai valsts procesuāla tiesību norma padara neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtina indivīdiem Savienības tiesībās paredzēto tiesību piemērošanu, ir jāanalizē, ņemot vērā šīs tiesību normas nozīmi visā procesā, tā norisi un īpatnības dažādās valsts instancēs (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Peterbroeck*, 14. punkts; 2009. gada 3. septembra spriedumu lietā *C-2/08, Fallimento Olimpiclub*, Krājums, I-7501. lpp., 27. punkts, un 2012. gada 14. jūnija spriedumu lietā *C-618/10 Banco Español de Crédito*, 49. punkts).
- 76 Šajā ziņā Tiesa jau ir atzinusi, ka administratīva akta galīgais raksturs veicina tiesisko drošību un tādējādi Savienības tiesībās nav paredzēts, ka pārvaldes iestādei principā būtu pienākums pārskatīt administratīvu aktu, kurš kļuvis galīgs (šajā ziņā skat. 2008. gada 12. februāra spriedumu lietā *C-2/06 Kempter*, Krājums, I-411. lpp., 37. punkts).
- 77 Tā tomēr būtībā atzina, ka no *LESD* 4. panta 3. punkta izrietošais lojālas sadarbības princips paredz, ka īpaši apstākļi var būt par pamatu tam, lai valsts pārvaldes iestāde pārskatītu galīgu administratīvu lēmumu, lai īpaši ņemtu vērā pēc šī lēmuma pieņemšanas Tiesas veiktu Savienības tiesību normas interpretāciju (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Kempter*, 38. punkts). No judikatūras izriet, ka šajā kontekstā Tiesa ir ņēmusi vērā situācijas īpatnības un attiecīgās intereses, lai rastu līdzsvaru starpā tiesisko drošību un atbilstību Savienības tiesībām (it īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietās *Kühne&Heitz*, 25. un 26. punkts; *i-21 Germany* un *Arcor*, 53., 63. un 64. punkts; *Kempter*, 46., 55. un 60. punkts, kā arī *Fallimento Olimpiclub*, 22., 26. un 31. punkts).
- 78 Šajā lietā detalizētāk ir jāpārbauda, vai tādās situācijās, kāda ir pamata lietā, tāds valsts tiesiskais regulējums, kā iesniedzējtiesas lēmumā aprakstītais, ir attaisnojams ar tiesiskās drošības principu, ņemot vērā no tā izrietošās sekas attiecībā uz Savienības tiesību piemērošanu un Savienības pilsoņiem, kuri ir tādu izceļošanas aizliegumu adresāti, kāds aplūkots pamata lietā (skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Fallimento Olimpiclub*, 28. punkts).
- 79 Kā izriet arī no atbildes uz trešo jautājumu un īpaši šī sprieduma 37., 42. un 44. punkta, tādus apstākļos, kādi ir pamata lietā, attiecīgais valsts tiesiskais regulējums, kurā nav paredzētas periodiskas pārbaudes, izceļošanas aizliegumu turpina uz nenoteiktu laiku, un tādējādi ietverts *LESD* 21. panta 1. punktā noteikto tiesību brīvi uzturēties un pārvietoties dalībvalstu teritorijā pārkāpums. Šādos apstākļos minētais izceļošanas aizliegums ir ar Savienības pilsoņa statusu piešķirto tiesību pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā noliegums (skat. arī pēc analogijas 1999. gada 19. janvāra spriedumu lietā *C-348/96 Calfa, Recueil*, I-11. lpp., 18. punkts).
- 80 Turklāt ar Direktīvas 2004/38 32. panta 1. punktu Savienības likumdevējs dalībvalstīm ir noteicis pienākumu paredzēt iespēju pārskatīt pasākumus, kas ietver aizliegumu ieceļot vai izceļot no to teritorijas, pat ja šie pasākumi ir tikuši pieņemti atbilstoši Savienības tiesībām un pat ja tie, kā 2007. gada rīkojums, ir ieguvuši galīgu spēku. Tā vēl jo vairāk vajadzētu būt gadījumā, kad runa ir par tādiem izceļošanas aizliegumiem, kā pamata lietā apskatāmais, kuri nav bijuši pieņemti atbilstoši

Savienības tiesībām un ar kuriem tiek noliegta LESD 21. panta 1. punktā paredzētā pamatbrīvība. Šādā gadījumā tiesiskās drošības princips neprasa, lai akts, kurā paredzēts šāds aizliegums, turpinātu radīt tiesiskās sekas uz nenoteiktu laiku.

- 81 Ņemot vērā arī nozīmi, kāda primārajās tiesībās piešķirta Savienības pilsoņa statusam (skat. it īpaši 2010. gada 2. marta spriedumu lietā C-135/08 *Rottmann*, Krājums, I-1449. lpp., 43. un 56. punkts), ir jāsecina, ka tādās situācijās kā pamata lietā tāds valsts tiesiskais regulējums, kāds ir aprakstīts iesniedzējtiesas lēmumā, tā kā tas liedz Savienības pilsoņiem izmantot LESD 21. pantā paredzētās brīvas pārvietošanās un uzturēšanās tiesības saistībā ar izceļošanas aizliegumiem, kas pieņemti uz nenoteiktu laiku un pārvaldes iestādēs liedz atsaukties uz Tiesas judikatūras, kurā apstiprināta šādu aizliegumu neatbilstība Savienības tiesībām, juridiskajām sekām, nav objektīvi pamatojams ar tiesiskās drošības principu un tādējādi tiktāl ir atzīstams par neatbilstošu LES 4. panta 3. punktā paredzētajam efektivitātes principam (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Fallimento Olimpclub*, 30. un 31. punkts).
- 82 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka Savienības tiesības ir interpretējamās tādējādi, ka tām pretrunā ir tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram administratīvo procedūru, kuras rezultātā pieņemts tāds aizliegums atstāt valsts teritoriju, kāds aplūkojams pamata lietā, kurš kļuvis galīgs un par kuru nav celta prasība tiesā sakarā ar to, ka šis aizliegums acīmredzami ir pretrunā ar Savienības tiesībām, atsākt var tikai APK 99. pantā izsmeltoši uzskaitītajos gadījumos, lai gan ir apstāklis, ka aizlieguma juridiskās sekas joprojām īstenojas attiecībā uz tā adresātu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 83 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

- 1) Savienības tiesības ir interpretējamās tādējādi, ka tām ir pretrunā tādas valsts tiesību normas piemērošana, kurā paredzēts dalībvalsts pilsoņa tiesību brīvi pārvietoties Savienības teritorijā ierobežojums tikai tādēļ, ka šis pilsonis privāttiesību juridiskai personai ir parādā summu, kas pārsniedz likumā noteiktu apmēru un par kuru tas nav iesniedzis nodrošinājumu;
- 2) Savienības tiesības ir interpretējamās tādējādi, ka tām pretrunā ir tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram administratīvo procedūru, kuras rezultātā pieņemts tāds aizliegums atstāt valsts teritoriju, kāds aplūkojams pamata lietā, kurš kļuvis galīgs un par kuru nav celta prasība tiesā sakarā ar to, ka šis aizliegums acīmredzami ir pretrunā ar Savienības tiesībām, atsākt var tikai APK 99. pantā izsmeltoši uzskaitītajos gadījumos, lai gan ir apstāklis, ka aizlieguma juridiskās sekas joprojām īstenojas attiecībā uz tā adresātu.

[Paraksti]